

Examenverslag van bedrijfseconomie vwo, tweede tijdvak 2021

Beste leerling,

In dit examenverslag voor leerlingen proberen we een zo goed mogelijk antwoord te geven op de volgende vraag: *In hoeverre was het examen te maken met behulp van de op de cursus behandelde kennis & vaardigheden?*

Om een zo duidelijk mogelijk verslag te maken, hebben we de vragen onderverdeeld in 4 categorieën.

- I. Algemene (niet vak gerelateerde) kennis & vaardigheden
- II. Alleen-kennis/aanpak-uit-de-cursus-vraag
- III. Een-stapje-extra-vraag.
- IV. Niet voorgekomen in de cursus

De eerste categorie doet een beroep op algemene basisvaardigheden, welke we bekend veronderstellen. Categorie II en III zijn vragen die op te lossen zijn met de kennis en vaardigheden die je op de cursus geleerd hebt. De laatste categorie vragen is op de cursus niet aan bod gekomen. In *bijlage 1*, achteraan dit document, vind je een nadere toelichting van deze categorieën.

Het is belangrijk om te beseffen dat deze categorieën niets zeggen over de moeilijkheidsgraad van een vraag. Een vraag die rechtstreeks op te lossen valt met kennis en vaardigheden uit de cursus (categorie II) kan best een pittigere opgave zijn dan een vraag die niet is voorgekomen tijdens de cursus (categorie IV).

Mocht je vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit examenverslag, dan horen we dit uiteraard heel graag! Je mag ons hier altijd over mailen op info@sslleiden.nl.

Met vriendelijke groet,

Hans Huibregtse

opgave	vraag	aantal punten	categorie vraag	toelichting categorie keuze:
1	1	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Bij deze vraag kon je gebruik maken van de uitleg 'Aandelen/Vermogen'. Hierin hebben we besproken dat aandelenkoersen afhangen van de toekomstverwachtingen (met name de winstverwachtingen) van het bedrijf. Met deze informatie kon je hier het eerste punt scoren.
		1	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? Voor het tweede punt kon je ook gebruik maken van de uitleg 'Aandelen/Vermogen'. In die uitleg is besproken dat de intrinsieke waarde gelijk is aan het eigen vermogen per aandeel. De extra denkstap die je hier zelf kon zetten, was bedenken dat de intrinsieke waarde een momentopname is, aangezien het eigen vermogen op de balans te vinden is. Tijdens de uitleg 'Balans' hebben we besproken dat een balans, met alle posten die erop staan, een momentopname is. Met deze kennis kon je de rest van de vraag beantwoorden.
	2	3	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Bij deze vraag kon je de uitleggen 'Aandelen/Vermogen' en 'Winstverdeling' gebruiken. In de uitleg 'Aandelen/Vermogen' hebben we besproken hoe je het aantal geplaatste aandelen kan berekenen. Door deze berekening uit te voeren, kon je het eerste punt scoren. In de uitleg 'Winstverdeling' hebben we besproken hoe je bij de winstverdeling berekent hoeveel geld waar naartoe gaat. Hiermee kon je de rest van de vraag beantwoorden en dus het tweede punt scoren. Met de winstverdeling heb je ook kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld met opgave 283.
	3	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Hier kon je de uitleg 'Winstverdeling' gebruiken om de vraag te beantwoorden. In die uitleg hebben we besproken hoe je de winstverdeling van een bedrijf op kan stellen. Je hebt hier tijdens de cursus ook mee kunnen oefenen, bijvoorbeeld met opgave 283 en 299. Tevens kon je hier het aantal geplaatste aandelen gebruiken dat je bij de vorige vraag berekend had. In het 'Stappenplan examensom' hebben we besproken dat je overal woorden kan markeren uit je einddoel, ook in jouw eigen antwoorden.
2	4	2	IV	Niet voorgekomen op de cursus: Het vijfkrachtenmodel van Porter is tijdens de cursus niet behandeld, omdat het grotebakstof is. In de tekst aan het begin van de opgave staat dat de opkomst van webwinkels voor 'showrooming' zorgt. Hieruit had je kunnen afleiden dat het toetreden van webwinkels tot de markt een bedreiging vormt. In informatiebron 1 staat dat consumenten bij webwinkels kopen, omdat ze de prijs daar beter vinden. Dit wees op de onderhandelingspositie van kopers. Op deze manier had je deze vraag kunnen beantwoorden.
	5	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Om deze vraag te beantwoorden kon je het stukje 'Marketingmix' uit de uitleg 'Ondernemen & Marketing' gebruiken. Hierin hebben we de formule voor het marktaandeel in omzet van een bedrijf behandeld. De omzet van de totale markt en de omzet van het bedrijf die je hiervoor nodig had, kon je berekenen met behulp van de gegevens uit respectievelijk de eerste en tweede tabel van informatiebron 2. Door vervolgens het marktaandeel te berekenen en een conclusie te trekken kon je bij deze opgave alle punten scoren.

6	4	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Bij deze vraag kon je het stukje 'Meerdere stortingen' uit de uitleg 'Interest' gebruiken. Je kon hier herkennen dat je de somformule nodig had, omdat het om samengestelde interest ging en omdat het om een maandelijks bedrag ging. Met behulp van het stappenplan uit de net genoemde uitleg kon je via een tijdlijn de somformule invullen. In het 'Stappenplan examensom' is daarnaast besproken dat het belangrijk is om het woordje 'per' te markeren. Dit had je kunnen helpen om te zien dat de interest per maand was gegeven. Door de somformule correct in te vullen, kon je de eerste twee punten verdienen bij deze opgave. Met de somformule heb je ook kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld met opgave 215 en 216. Bij het tweede deel van de vraag kon je het stukje 'Enkele storting' uit de uitleg 'Interest' gebruiken. Ook hier kon je met het stappenplan uit de uitleg via een tijdlijn de contante waarden van de grotere betalingen berekenen. Met dit soort opgaven heb je kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld met opgave 218. Door de constante waarden te berekenen en een conclusie te geven kon je de laatste twee punten scoren bij deze opgave.
7	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Obligaties/Vermogen' is besproken dat de koers van een obligatie afhangt van de marktrente (de rente die je krijgt op een spaarrekening). Daarnaast is in het stukje 'Converteerbare obligaties' uit dezelfde uitleg besproken wat het voordeel is van een converteerbare obligatie ten opzichte van een 'gewone' obligatie (namelijk de kans op koerswinst). met behulp van deze informatie kon je deze vraag volledig beantwoorden.
8	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Obligaties/Vermogen' is besproken dat een converteerbare obligatie het recht geeft om (tegen bijbetaling) obligaties in te wisselen voor aandelen. In de uitleg 'Balans' is besproken dat leningen tot het vreemd vermogen behoren en aandelen tot het eigen vermogen. Met deze informatie had je antwoord kunnen geven op de vraag.
9	2	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In de uitleggen 'Aandelen/Vermogen' en 'Rechtsvormen' hebben we besproken dat aandeelhouders zeggenschap krijgen in het bedrijf en dat ze recht hebben op een stukje van de winst (dividend). De extra denkstap die je hier zelf kon zetten, was dat het zeggenschap en het dividend per aandeel minder worden als er meer aandelen worden uitgegeven. (De term 'stemverwatering' in het correctiemodel betekent dat de zeggenschap per aandeel verminderd)
10	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het 'Stappenplan examensom' hebben we besproken dat het belangrijk is om nauwkeurig je einddoel te markeren in de vraag. Dit kon je naar de solvabiliteitseis leiden in informatiebron 3. In die bron kon je ook de formule voor de solvabiliteit vinden. Door een vraagteken in te vullen voor het vreemd vermogen, zoals besproken is in de uitleg 'Financiële verslaggeving', kon je het antwoord berekenen.
11	6	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Door nauwkeurig het einddoel in de vraag te lezen, zoals besproken in het 'Stappenplan examensom', kon je zien dat je informatiebron 3 nodig had. In dezelfde uitleg hebben we het belang besproken om het woordje 'per' te markeren in de vraag. Hier kon je namelijk aan zien dat je de nominale waarde kon vermenigvuldigen met het aantal obligaties. Hiermee kon je het eerste punt scoren. Voor het tweede punt had je hier jouw eigen antwoord nodig van vraag 10. In het 'Stappenplan examensom' staat het belang van het markeren van woorden uit je einddoel, ook in je eigen antwoorden. De volgende drie punten kon je scoren door een paar kleine berekeningen uit te voeren. Om hier de juiste getallen te vinden voor de berekeningen, kon het helpen om woorden uit je einddoel te markeren in de tekst. Om het laatste punt te scoren, was het nodig dat je een conclusie trok. Je kon dit doen door de vraag 'LEUC' te beantwoorden, zoals besproken in het 'Stappenplan examensom'.

3	12	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Hier kon je het stukje 'Marketingmix' uit de uitleg 'Ondernemen & marketing' gebruiken. In die uitleg hebben we de betekenissen van de 4 P's besproken. Deze informatie kon je gebruiken om deze vraag volledig te beantwoorden.
	13	3	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het stukje 'Prijzen' uit de uitleg 'Resultaat/Omzet & kosten' hebben we besproken hoe je de verkoopprijs inclusief btw kan berekenen. Daarnaast hebben we in die uitleg ook een voorbeeld behandeld en heb je met dit soort opgaven kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld met opgave 59. Op deze manier kon je bij deze opgave de prijs berekenen en alle punten scoren.
	14	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Resultatenanalyse' hebben we de formules behandeld waarmee je het verkoopresultaat, het bezettingsresultaat en het bedrijfsresultaat kan berekenen. Ook hebben we hier in een examentip besproken dat het verwachte budgetresultaat slechts alleen uit het verwachte bezettingsresultaat bestaat (aangezien het verwachte prijs- en efficiencyresultaat beide 0 zijn). Deze formules en de examentip kon je hier gebruiken om het antwoord op deze vraag te berekenen. Je hebt met deze formules ook kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld met opgave 76.
	15	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Resultatenanalyse' hebben we de formule besproken waarmee je het bezettingsresultaat kan berekenen. Deze formule kon je hier gebruiken om voor het bezettingsresultaat twee punten te berekenen. Daarna kon je er een rechte lijn doorheen trekken om je alle punten te scoren.
4	16	1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Algemene lees- en rekenvaardigheden. In de tabel boven de vraag stond de formule van het current ratio. Met behulp van je rekenvaardigheden kon je beredeneren dat het current ratio groter wordt, als de teller stijgt en/of de noemer daalt. Dit kon je leiden tot het juiste antwoord.
	17	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Om deze vraag te beantwoorden kon je de uitleg 'Balans & beoordelen' gebruiken. Hierin staat namelijk wat rentabiliteit betekent, en in die uitleg is besproken wat de 'IVV' precies inhoudt. Ook hebben we in die uitleg besproken dat het hefboomeffect positief is als de 'IVV' klein is. Ten slotte hebben we behandeld dat 'solvabiliteit' de mogelijkheid van een bedrijf weergeeft om al haar schulden af te lossen is (dit wordt lastiger naarmate er meer schulden zijn). Met deze drie stukjes informatie uit de uitleg kon je deze vraag beantwoorden. Je hebt met deze begrippen ook kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld met opgave 21 en 31.
	18	3	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In de uitleg 'Balans & beoordelen' is de 'Dupont analyse' besproken. De formules die hierbij horen zijn op de cursus gegeven op het formuleblad. Met deze formules heb je kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld bij opgave 25. De extra denkstap die je hier zelf kon zetten, was dat 'EBIT-marge' hetzelfde betekent als 'resultaatmarge'. Door deze formules hier te gebruiken, kon je deze vraag volledig beantwoorden.
	19	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Balans & beoordelen' hebben we een examentip behandeld over hoe je zonder berekening kan beredeneren of een kengetal stijgt of daalt. Deze examentip kon je hier toepassen om de vraag te beantwoorden. Met dit soort vragen heb je ook kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld met opgave 20.
	20	1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Algemene opzoek- en beredeneervaardigheden. De betekenis van het begrip 'surseance van betaling' kon je opzoeken in een woordenboek. Het gaat namelijk om uitstel van betalingen. Vervolgens kon je beredeneren dat het bedrijf dit zelf aanvraagt. Op deze manier kon je de vraag volledig beantwoorden.

5	21	3	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het 'Stappenplan examensom' hebben we het belang besproken om het woordje 'per' te markeren in de vraag. Aan dit woord had je kunnen zien dat je voor de omzet het aantal hectare en het aantal ton aardappels nodig had. Hiermee kon je de omzet berekenen, wat je het eerste punt opleverde. Om het tweede punt te pakken, kon je in informatiebron 5 woorden uit je einddoel markeren, zoals besproken is in het 'Stappenplan examensom'. Dit kon je helpen om de juiste getallen in de bron te vinden die nodig waren voor de berekeningen. Om ook het laatste punt te krijgen, was het nodig dat je een conclusie trok. Dit kon je doen door 'LEUC' antwoord te geven op de vraag, zoals besproken in het 'Stappenplan examensom'.
	22	1	IV	Niet voorgekomen op de cursus: De toezichthouders op financiële markten zijn tijdens de cursus niet behandeld, omdat dit grotebakstof is.
	23	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Om deze vraag te beantwoorden kon je het stukje 'Opties' uit de uitleg 'Aandelen/Vermogen' gebruiken. Hierin hebben we behandeld dat een putoptie het recht om te verkopen en een calloptie het recht om te kopen betreft. Met deze informatie kon je deze vraag volledig beantwoorden. Met het begrip 'putoptie' heb je ook kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld bij opgave 224.
	24	4	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Bij deze vraag kon je het stukje 'Opties' uit de uitleg 'Aandelen/Vermogen' gebruiken. Hierin hebben we besproken wanneer een putoptie en een calloptie uitgeoefend worden. Met deze informatie kon je de minimum- en maximumprijs die Paul voor zijn oogst kreeg berekenen. Ook had je hier jouw eigen antwoord op vraag 21 nodig. In het 'Stappenplan examensom' hebben we besproken dat je ook in jouw eigen antwoorden woorden uit je einddoel kan markeren. Daarnaast hebben we in dezelfde uitleg behandeld dat het van belang is om het woordje 'per' te markeren. Aan dit woordje kon je zien dat je de prijs van een contract kon vermenigvuldigen met het aantal contracten om de opbrengsten en kosten te berekenen.
	25	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Hier kon je jouw eigen antwoord van vraag 24 gebruiken om de lijn in de grafiek te tekenen. In het 'Stappenplan examensom' hebben we het belang besproken van het markeren van woorden uit je einddoel, ook in jouw eigen antwoorden. Op deze manier kon je hier alle punten scoren.
	26	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Bij deze opgave had je jouw eigen antwoord op vraag 24 of vraag 25 nodig. In het 'Stappenplan examensom' hebben we het belang besproken van het markeren van woorden uit je einddoel, ook in jouw eigen antwoorden. Ook was het nodig om een conclusie te trekken. Dit kon je doen door de vraag LEUC te beantwoorden, zoals besproken is in het 'Stappenplan examensom'. Op deze manier kon je alle punten scoren bij deze vraag.
6	27	1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Aan de relatie tussen kernwaarden, personeelsbeleid en bedrijfseconomische doelstellingen is tijdens de cursus geen aandacht besteed, omdat dit in de syllabus niet wordt benadrukt. Het is op dit moment nog onduidelijk of deze vraag tot de examenstof of grotebakstof behoort.
	28	2	IV	Niet voorgekomen op de cursus: Het begrip 'functioneringsgesprek' is tijdens de cursus niet behandeld, omdat dit grotebakstof is.
	29	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Deze vraag kon je beantwoorden met behulp van de uitleg 'Personeelsbeleid'. Hierin hebben we besproken dat de vakbond aan haar leden juridisch advies verleend als er bijvoorbeeld geschillen zijn met de werkgever. Met behulp van deze informatie kon je de vraag volledig beantwoorden.
		63		

verdeling per categorie:

categorie	aantal punten	percentage
I	3	5%
II	49	78%
III	6	10%
IV	5	8%
	63	100%

In hoeverre was het examen te maken met behulp van de op de cursus opgedane kennis & vaardigheden?

Dit gold voor: 92% van de vragen (namelijk categorie I, II en III).

Bijlage 1: Toelichting categorieën

Categorie I: Algemene (niet vak gerelateerde) kennis & vaardigheden

Dit betreft de volgende vragen: vragen waarbij een beroep wordt gedaan op algemene kennis & vaardigheden. Dit zijn kennis & vaardigheden die niet zijn opgenomen in de eindtermen in de syllabus.

Categorie II: alleen-kennis/aanpak-uit-de-cursus-vraag

Dit betreft de volgende vragen:

- Vragen die letterlijk voorkomen in de uitleg (in de uitleg of in een klassikaal voorbeeld);
- Vragen die letterlijk met een stappenplan op te lossen zijn;
- Vragen die vergelijkbaar zijn met opgaven uit de opgavenbundel die vrijwel altijd worden opgegeven door de hoofddocent;
- Theorievragen die niet worden behandeld op de cursus, maar die we je van tevoren via de vakkenpagina geadviseerd hebben te leren (uit bijv. Samengevat);
- Vragen die vergelijkbaar zijn met vragen uit de voorbereidende opgaven.

Categorie III: een-stapje-extra-vraag

Dit betreffen vragen waarbij je, de naam zegt het al, een stapje extra moet zetten. Oftewel: je moest je kennis en vaardigheden behandeld tijdens de cursus combineren met een stukje 'inzicht'. Bijvoorbeeld:

- Je moet net even buiten het stappenplan om denken;
- Je moet informatie uit de tekst halen om een bepaalde variabele voor een formule of berekening uit te rekenen.

Categorie IV: niet voorgekomen op de cursus

Dit betreft de volgende vragen:

- Vragen over grotebakstof (examenstof die niet behandeld is tijdens de cursus). De stof is niet voorkomen in de standaard opgegeven opgaven, de voorbereidende opgaven of opgegeven stof op de vakkenpagina.
- Vragen waarvan je redelijkerwijs niet kon vaststellen dat het om een op de cursus behandeld concept in een andere context gaat.